

Paulina Rosalska

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Anna Bluszcz

1. Biogram

Urodziła się 31 stycznia 1950 roku w Sosnowcu, zmarła 26 sierpnia 2009 roku. Studiowała slawistykę na UJ, w roku 1973 uzyskała dyplom magisterski na podstawie pracy pt. „Vyvin participia preteriti activi I v slovenčine” (opiekun: Franciszek Sławski). Zaraz po ukończeniu studiów została zatrudniona na UŚ, w Zakładzie Językoznawstwa Zachodniosłowiańskiego Instytutu Filologii Słowiańskiej, na stanowisku asystenta, w latach 1978–1980 była starszym asystentem. W roku 1981 uzyskała na UŚ stopień doktora na podstawie rozprawy pt. „Semantyka i składnia prymarnych przyimków przestrzennych w języku słowackim” (promotor: Włodzimierz Pianka). W latach 1981–1989 pracowała w ZJZ jako adiunkt. Habilitację uzyskała również na UŚ w roku 1988 na podstawie monografii pt. „Relacje przestrzenne w polskich, czeskich i słowackich konstrukcjach z wyrażeniami przyimkowymi”. W latach 1989–1994 była zatrudniona na stanowisku docenta, a od roku 1994 – profesora nadzwyczajnego UŚ. Od roku 1989 pełniła funkcję kierownika ZJZ.

Zainteresowania naukowe A.B. obejmowały przede wszystkim problemy składni i leksyki języków zachodniosłowiańskich, leksykę gwarową, stylistykę. Jest autorką i współautorką 18 haseł w opracowaniu encyklopedycznym „Lexicon Grammaticorum. A Bio-Bibliographical Companion to the History of Linguistics”.

2. Gramatyka

Znaczna część dorobku naukowego A.B. obejmuje prace poświęcone problematyce konstrukcji przyimkowych wyrażających relacje przestrzenne w językach zachodniosłowiańskich (por. np. A.B. 1980, 1983, 1985, 1986, 1987b, 1989). Najważniejszą pracą z tego zakresu jest monografia będąca podstawą habilitacji (A.B. 1987a). Autorka, wychodząc od zależności semantycznych, porządkuje struktury powierzchniowe realizowane w językach polskim, czeskim i słowackim. Za minimalną strukturę syntaktyczną realizującą relację przestrzenną uważa rząddek preterminalny NP V NP_{praeep}. Relacje przestrzenne dzieli na dwie podstawowe grupy:

relacje lokalizacyjne i delokalizacyjne, przy czym relacje lokalizacyjne mogą mieć charakter statyczny ('coś znajduje się gdzieś') lub dynamiczny ('coś zmierza dokądś'), a relacje delokalizacyjne mają charakter wyłącznie dynamiczny ('coś zmierza skądś'); argumenty o znaczeniu 'gdzieś', 'dokądś', 'skądś' powierzchniowo są reprezentowane przez frazę przyimkową. Dla każdego z trzech typów relacji autorka dokonuje kolejnych podziałów, charakteryzując zależności semantyczne między czasownikiem i frazą przyimkową oraz ich możliwe powierzchniowe realizacje.

→ SKŁADNIA, PRZYIMEK, CZASOWNIK

Najważniejsze publikacje

- A.B. 1980. „Kontekst a znaczenie przyimków przestrzennych”. *Język Polski* 1: 15–24.
- A.B. 1983. „Udział niektórych czasowników ruchu w tworzeniu znaczeń szczegółowych przyimków latynnych (na materiale języka słowackiego)”. W *Z problematyki czasownika słowiańskiego*, red. W. Pianka. Katowice: Wydawnictwo UŚ, 22–30.
- A.B. 1985. „Charakterystyka przyimków lokatywnych w języku słowackim”. *Rocznik Slawistyczny* 43: 69–80.
- A.B. 1986. „Relacja «bliskości» w zachodniosłowiańskich systemach wyrażen przyimkowych”. *Prace Naukowe UŚ w Katowicach. Prace Językoznawcze* 13: 68–80.
- A.B. 1987a. *Relacje przestrzenne w polskich, czeskich i słowackich konstrukcjach z wyrażeniami przyimkowymi*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- A.B. 1987b. „Relacja dystrybutywności przestrzennej w zachodniosłowiańskich systemach wyrażen przyimkowych”. *Slavia Occidentalis* 43: 21–27.
- A.B. 1988. „Przysłówkowe realizacje argumentu przestrzennego w reprezentacjach relacji statystycznych”. *Prace Naukowe UŚ w Katowicach, Folia Philologica Jugoslavo-Polonica* 1: 85–91.
- A.B. 1989. „Relacje ablatywne w zachodniosłowiańskich systemach wyrażen przyimkowych. cz. 1”. *Rocznik Slawistyczny* 46: 69–77.
- A.B., J. Reska, i M. Servatka. 1991. *Rekja czasowników polskich, czeskich i słowackich*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- A.B., i J. Reska. 1993. *Zwizły kurs języka czeskiego*. Katowice: Wydawnictwo UŚ.
- A.B. 1993. „Funkcja składniowa i znaczenie czeskich konstrukcji z AcI”. *Prace Naukowe UŚ. Prace Językoznawcze* 21: 65–72.
- A.B. 1997. „Analityczność bałkańskiej kategorii stopnia”. W *Zagadnienia słowotwórstwa i składni w opisie współczesnych języków słowiańskich*, red. M. Blicharski, i H. Fontański, t. 1. Katowice: Wydawnictwo UŚ, 67–71.

Literatura podmiotowa

- Bońkowski, R., i D. Markiewicz. 1997. „Śląska slawistyka”. W *Utopia w językach, literaturach i kulturach Słowian. T. 1: Ze świadomości utopijnej w refleksji językowej*, red. E. Tokarz. Katowice: Wydawnictwo UŚ, 22–42.